

Юридичні науки

УДК 340.1

Нітченко Алла Григорівна

*кандидат історичних наук, доцент кафедри теорії та історії
держави і права, конституційного права
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Чернігівський національний технологічний університет*

Нитченко Алла Григорьевна

*кандидат исторических наук, доцент кафедры теории и истории
государства и права, конституционного права
Учебно-научный институт права и социальных технологий
Черниговский национальный технологический университет*

Nitchenko Alla

*Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of
Theory and History of State and Law, Constitutional Law
Educational and Scientific Institute of Law and Social Technologies
Chernihiv National University of Technology
ORCID: 0000-0002-2141-8137*

Морська Наталія Львівна

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії та суспільних наук
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка*

Морская Наталия Львовна

*кандидат философских наук,
доцент кафедры философии и общественных наук
Тернопольский национальный педагогический университет имени В. Гнатюка*

Morska Nataliia

*PhD in Phylosophical Sciences,
Associate Professor of Philosophy and Social Sciences Department
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
ORCID: 0000-0002-6533-2802*

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
LEGAL FUNDAMENTALS OF INNOVATIVE ACTIVITY**

***Анотація.** У науковій статті представлено основні засади здійснення інноваційної діяльності з позиції права. Розглянуто проблематику законодавчого і нормативно-правового забезпечення основних засад здійснення інноваційної діяльності на території України. З'ясовано, що основні засади здійснення інноваційної діяльності на території України регулюється низкою законодавчих та нормативно-правових документів. Розкрито правовий зміст категорії «інноваційна діяльність», виходячи із положень законодавчої бази. Визначено правові особливості здійснення інноваційної діяльності на території України. Проаналізовано об'єкти і суб'єкти інноваційної діяльності. Розглянуто напрямки здійснення інноваційної діяльності на території України. Виявлено роль держави у гарантуванні суб'єктам інноваційної діяльності сприятливих умов здійснення інноваційної діяльності відповідно до положень законодавчих і нормативно-правових документів. Розглянуто ключові функції держави, які полягають у контролюванні і регулюванні основних засад здійснення інноваційної діяльності на території України. Окреслено ключові напрями здійснення інноваційної діяльності на території України, виходячи із положень законодавчої бази. Охарактеризовано режим здійснення інноваційної діяльності*

технологічними парками, який базується на спеціальних правових засадах. Проаналізовано практичний досвід здійснення інноваційної діяльності на території України. Встановлено перспективи подальших розвідок у напрямку вивчення законодавства, яким регулюються основні засади здійснення інноваційної діяльності з позиції права, які полягають у ґрунтовнішому дослідженні проблематики законодавчого регулювання із виділенням на цій основі перспективних напрямів удосконалення правового регулювання інноваційної діяльності в Україні відповідно до вимог, визначених міжнародними стандартами та нормами.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інновації, правове регулювання.

Анотація. В научной статье представлены основные принципы осуществления инновационной деятельности с позиции права. Рассмотрена проблематика законодательного и нормативно-правового обеспечения основных принципов осуществления инновационной деятельности на территории Украины. Выяснено, что основные принципы осуществления инновационной деятельности на территории Украины регулируется рядом законодательных и нормативно-правовых документов. Раскрыто правовое содержание категории «инновационная деятельность», исходя из положений законодательной базы. Определены правовые особенности осуществления инновационной деятельности на территории Украины. Проанализированы объекты и субъекты инновационной деятельности. Рассмотрены направления осуществления инновационной деятельности на территории Украины. Выявлена роль государства в обеспечении субъектам инновационной деятельности благоприятных условий осуществления инновационной деятельности в соответствии с положениями законодательных и нормативно-правовых документов. Рассмотрены ключевые функции государства, которые

закljučаются в контроле и регулировании основных принципов осуществления инновационной деятельности на территории Украины. Определены ключевые направления осуществления инновационной деятельности на территории Украины, исходя из положений законодательной базы. Охарактеризован режим осуществления инновационной деятельности технологическими парками, основанный на специальных правовых началах. Проанализированы практический опыт осуществления инновационной деятельности на территории Украины. Установлено перспективы дальнейших исследований в направлении изучения законодательства, которыми регулируются основные принципы осуществления инновационной деятельности с позиции права, которые заключаются в основательном исследовании проблематики законодательного регулирования с выделением на этой основе перспективных направлений совершенствования правового регулирования инновационной деятельности в Украине в соответствии с требованиями, определенными международными стандартами и нормами.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновации, правовое регулирование.

Summary. The scientific article presents the basic principles of innovation from the standpoint of law. The problems of legislative and normative-legal provision of the basic principles of innovation activity on the territory of Ukraine are considered. It was found that the basic principles of innovation in Ukraine are regulated by a number of legislative and regulatory documents. The legal content of the category "innovation" is revealed, based on the provisions of the legal framework. The legal peculiarities of innovation activity on the territory of Ukraine are determined. Objects and subjects of innovation activity are analyzed. The directions of implementation of innovative activity on the territory of Ukraine are considered. The role of the state in

guaranteeing the subjects of innovation activity favorable conditions for innovation activity in accordance with the provisions of legislative and regulatory documents is revealed. The key functions of the state, which are to control and regulate the basic principles of innovation in Ukraine, are considered. The key areas of innovation in Ukraine are outlined, based on the provisions of the legal framework. The mode of implementation of innovative activity by technology parks, which is based on special legal bases, is characterized. The practical experience of carrying out innovative activity on the territory of Ukraine is analyzed. Prospects for further research in the direction of studying the legislation governing the basic principles of innovation from the standpoint of law, which are a more thorough study of legislation with the allocation of promising areas to improve the legal regulation of innovation in Ukraine in accordance with international standards and norms.

Key words: *innovative activity, innovations, legal regulation.*

Постановка проблеми. Інтеграція України у світовий економічний простір вимагає виробництва конкурентоспроможної інноваційної продукції. Для досягнення такої цілі значна роль покладається на правове регулювання інноваційної діяльності, оскільки, як показують дослідження, досконала законодавча та нормативно-правова база виступає основою здійснення діяльності у різних сферах господарювання, зокрема і у напрямку інноваційної діяльності. Це, своєю чергою, забезпечує належний правовий контроль процесів здійснення наукових розробок і досліджень, розроблення і виробництва нової техніки, технологій та іншої інноваційної продукції, включаючи надання інноваційних послуг.

Отож, актуальність тематики наукової статті полягає у розкритті ключових аспектів правової бази здійснення інноваційної діяльності в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на те, Онишко О. В. стверджує, що здійснення ефективної інноваційної діяльності на території України вимагає створення та розвитку цілісної господарсько-правової системи. Тому, опираючись на зазначене, слід використовувати спеціально розроблені методи регулювання відносин суб'єктів у контексті здійснення інноваційної діяльності [1, с. 151].

Мець С. В., досліджуючи основні засади здійснення інноваційної діяльності з позиції права, пропонує інноваційну діяльність розмежувати на два види: 1) науково-виробничу (тобто таку діяльність, що пов'язана із реалізацією інноваційних проєктів, у яких відображено алгоритм виробництва інноваційної продукції, яке здійснюється вперше у межах світового співтовариства); 2) інноваційно-інвестиційну (тобто таку діяльність, яка пов'язана із реалізацією інноваційних проєктів, у яких відображено алгоритм виробництва інноваційної продукції, яке здійснюється вперше в Україні). Що стосується інновацій, як результатів інноваційної діяльності, то правовими ознаками інновацій, на думку науковця, виступають: наукоємність, новизна, формальна визначеність об'єктів, прогресивність, ефективність, конкурентоспроможність, диверсифікованість [2, с. 899-900].

Бойко О. Б., за результатами вивчення стану та особливостей законодавчого і нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, виділяє ряд недоліків, які, на його думку, становлять перешкоду здійснення інноваційної діяльності. Так, головними перешкодами здійснення інноваційної діяльності в Україні виступають:

- а) нечіткість визначень понятійного апарату, який характеризує особливості здійснення інноваційної діяльності;
- б) нечіткість принципів правового регулювання інноваційної діяльності;
- в) неврегульованість процесу здійснення інноваційної діяльності;

- г) нечинність деяких норм, якими регулюються засади здійснення інноваційної діяльності;
- д) невизначеність особливостей спільного інвестування у інноваційну сферу [3, с. 172].

Шевчук С. В., у ході опрацювання економіко-правових засад інноваційної діяльності в Україні, зазначає, що законодавча база України щодо інноваційної діяльності має враховувати правові засади різних сфер організації і здійснення інноваційної діяльності, а також відповідати вимогам міжнародних стандартів та норм. Окрім того, правове забезпечення інноваційної діяльності, на думку науковця, виступає основою становлення в Україні інноваційної моделі розвитку національної економіки [4, с. 57].

Мищак І., здійснивши аналіз законодавства України стосовно політики держави у сфері інноваційної діяльності, доходить висновку, що на сьогодні в Україні немає окремого державного органу виконавчої влади, до функцій якого належить координація інноваційної діяльності. Також науковець виявив, що адаптація законодавства України у сфері інноваційної діяльності до міжнародних стандартів та норм відбувається повільними темпами [5, с. 40-41].

Чернюк В. І. також проводить аналіз законодавства України у сфері інноваційної діяльності та виділяє ряд проблем нормативно-правового забезпечення. Так, на думку науковця, найбільшими проблемами правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні виступають: 1) відсутність спеціальної централізованої системи обміну даними про розроблення та комерціалізацію інноваційної продукції та інноваційних технологій; 2) відсутність економічного стимулювання здійснення інноваційної діяльності в Україні; 3) неефективність механізмів державного регулювання інноваційної діяльності в Україні; 4) недосконалість напрямків інноваційної діяльності в Україні [6, с. 180-181].

Атаманова Ю. зауважує доцільність розроблення та введення в дію Інноваційного кодексу України, адже, саме завдяки цьому нормативно-правовому акту можна систематизувати законодавство у сфері інноваційної діяльності, а також визначити загальні умови і правові засади регулювання відносин у напрямку розроблення, створення та реалізації інноваційної продукції. У Інноваційному кодексі України, згідно досліджень науковця, відобразатиметься стратегічний інноваційно орієнтований курс України, в основу якого буде закладено розвиток національної інноваційної системи [7].

Марченко О. С. зазначає, що на сьогодні заходи правового регулювання інноваційної діяльності в Україні «залежить від повноти та адекватності відображення у правових нормах економічного змісту базових категорій інноваційної діяльності». Дослідження, проведені науковцем, свідчать про те, що не завжди відносини у інноваційній діяльності регулюються правовими нормами, що, своєю чергою, визначає обмеженість правового регулювання інноваційної діяльності [8, с. 165-166].

Формування цілей статті. Мета наукової статті полягає у представленні правових засад інноваційної діяльності.

У відповідності до мети наукової статті передбачається досягти таких цілей:

- 1) розкрити правовий зміст поняття «інноваційна діяльність»;
- 2) визначити правові особливості інноваційної діяльності в Україні;
- 3) проаналізувати практичний досвід здійснення інноваційної діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні інноваційна діяльність в Україні регулюється низкою законів, серед яких провідну роль виконують Закон України «Про інноваційну діяльність» [9], Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [10], Закон

України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [11] та Господарський кодекс України [12].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про інноваційну діяльність» [9], під інноваційною діяльністю слід розуміти діяльність, яка націлена на використання (застосування) та комерціалізацію підсумків (результатів) наукових розробок та досліджень та передбачає випуск нової конкурентоспроможної продукції задля задоволення потреб ринку.

Главою 34 «Правове регулювання інноваційної діяльності» Господарського кодексу України [12] також передбачено правові засади інноваційної діяльності. Так, статтею 325 розкривається правовий зміст інноваційної діяльності у напрямку господарювання та зазначається, що інноваційна діяльність – це діяльність суб'єктів господарських взаємовідносин, яка здійснюється на підставі капіталовкладення із ціллю реалізації довготермінових науково-технічних програм та проектів, завдяки яким повертаються витрати, а також впроваджуються інші науково-технічні програми та проекти в обумовлені терміни.

Згідно п. 1 статті 4 Закону України «Про інноваційну діяльність» об'єктами інноваційної діяльності виступають [9]: 1) інноваційні проекти та програми; 2) інтелектуальні продукти і нові знання; 3) виробничі процеси і виробниче обладнання; 4) інфраструктура підприємництва та інфраструктура виробництва; 5) організаційно-технічні рішення адміністративного, виробничого, комерційного та/чи іншого змісту, за якими відбувається покращення якості та структури виробництва та/чи соціальної сфери; 6) сировинні ресурси, засоби видобування сировини та засоби переробки сировини; 7) товарна продукція; 8) механізми розвитку споживчого ринку та ринку збуту продукції.

Статтею 327 Господарського кодексу України [12] встановлено, що інноваційна діяльність на сьогодні проводиться у напрямках:

- а) здійснення наукових розробок та наукових досліджень стосовно створення і розвитку об'єктів інтелектуальної власності та об'єктів науково-технічної продукції;
- б) розроблення, виробництва та практичного застосування нових видів технології та техніки;
- в) технічного переоснащення та реконструкції нових підприємств (суб'єктів господарювання), які освоюють інноваційне виробництво нової продукції та впровадження нових технологій на початковому етапі;
- г) розроблення та виробництва нових більш інноваційних видів ресурсозберігаючих технологій, які спрямовані на покращення екологічного та соціального стану навколишнього середовища.

Рис. 1. Суб'єкти інноваційної діяльності, які здійснюють інноваційну діяльність в Україні

Джерело: складено автором на основі [9]

У ході представлення правових засад інноваційної діяльності слід виділити суб'єктів, які на сьогодні здійснюють інноваційну діяльність в Україні. Так, базуючись на положеннях Закону України «Про інноваційну

діяльність», класифікація суб'єктів інноваційної діяльності представлена на рис. 1.

Варто зазначити, що на сьогодні держава надає гарантії суб'єктам, які здійснюють інноваційну діяльність. Зокрема державними гарантіями (суть яких викладена у статті 329 Господарського кодексу України [12]) передбачається:

а) забезпечення належного рівня підтримки інноваційних проєктів та інноваційних програм, через які реалізується економічна і соціальна політика України;

б) забезпечення належного рівня формування і розвитку суб'єктів інфраструктури, які здійснюють інноваційну діяльність;

в) охорона і захист прав суб'єктів інтелектуальної власності;

г) захист суб'єктів інноваційної діяльності від впливу наслідків недобросовісної конкуренції;

д) доступ до інформації, якою визначені ключові засади державної економічної і соціальної політики, особливості інноваційних потреб та результати інноваційної (зокрема науково-технічної) діяльності, якщо інше не передбачено законодавством;

е) забезпечення належного рівня підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників, задіяних у напрямках інноваційної діяльності.

Окрім гарантій здійснення інноваційної діяльності, держава також безпосередньо проводить регулювання процесу інноваційної діяльності та контроль у сфері інноваційної діяльності.

Так, згідно положень статті 6 Закону України «Про інноваційну діяльність» [9], регулюючі дії, які здійснює держава, проявляються у визначенні та підтримці ключових напрямів здійснення інноваційної діяльності на території України.

З огляду на зазначене вище, виникає потреба у виділенні ключових напрямів здійснення інноваційної діяльності на території України. Проте, перш ніж перейти до розкриття особливостей цих напрямів, потрібно визначити їх правову сутність. Отож, п. 1 статті 2 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [10] зазначено, що під цими напрямками інноваційної діяльності розуміються такі напрями, основна ціль яких передбачає забезпечення належного рівня безпеки держави, виробництво продукції із високотехнологічними екологічно чистими конкурентоспроможними особливостями, підвищення експортного потенціалу за рахунок ефективного використання як вітчизняних, так і світових досягнень у напрямку розвитку науки і техніки та у сфері надання високоякісних послуг.

Водночас статтею 11 Закону України «Про інноваційну діяльність» [9] зазначається, що контролювання процесу здійснення інноваційної діяльності на рівні держави проводить центральний орган виконавчої влади і органи місцевого самоврядування.

В Україні ключові напрями здійснення інноваційної діяльності класифікуються на: 1) стратегічні (які затверджуються Верховною Радою України на термін до 10-ти років); 2) середньострокові (які націлені на досягнення стратегічних напрямів здійснення інноваційної діяльності та затверджуються на термін до 5-ти років) (відповідно до п. 2. статті 2 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [10]).

Визначаючи важливість стратегічних напрямів здійснення інноваційної діяльності, то тут слід відмітити, що на період 2011-2021 років Верховна Рада України затвердила сім напрямів, зокрема передбачається досягти:

- а) освоєння нових інноваційних видів технологій транспортування енергії, розвитку альтернативних джерел енергії, освоєння ресурсозберігаючих та енергоефективних технологій;
- б) освоєння нових інноваційних видів технологій розвитку транспортної системи, ракетно-космічної сфери, сфери авіа- та суднобудування, сфери озброєння та військової техніки на високотехнологічному рівні;
- в) освоєння нових інноваційних видів технологій виробництва матеріалів, з'єднання та оброблення матеріалів, розвитку індустрії нанотехнологій і наноматеріалів;
- г) технологічного розвитку і технологічного оновлення агропромислового комплексу;
- д) розроблення нових інноваційних технологій і нового інноваційного обладнання, призначених для надання якісних медичних, лікувальних та фармацевтичних послуг;
- е) застосування нових інноваційних технологій для забезпечення чистого виробництва і охорони природного навколишнього середовища;
- ж) розвитку нових інформаційних та комунікаційних технологій і робототехніки (стаття 4 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [10]).

Моніторинг процесу реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, у тому числі стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, затверджених Верховною Радою України, входить до повноважень центрального органу виконавчої влади, встановлених Кабінетом Міністрів України (стаття 7 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [10]).

Аналіз законодавчої бази засвідчує, що важливим документом, який також відображає правові засади інноваційної діяльності, є Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків»

[11]. Під технологічним парком, згідно положень статті 1 цього закону, слід розуміти юридичну особу та/чи групу юридичних осіб, які здійснюють діяльність на основі договору про спільне ведення діяльності, але не створюючи при цьому юридичну особу та не об'єднуючи вклади. Технологічні парки функціонують з метою впровадження наукоємних розробок і високих технологій, а також задля виробництва конкурентоспроможної продукції.

Статтею 3 «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [11] наголошується, що держава сприяє інноваційній діяльності технологічних парків за рахунок надання державної фінансової підтримки і цільового субсидіювання проектів, що розроблюються та впроваджуються технологічними парками. При тому, спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків встановлюється на термін до 15-ти років та діє на підставі виконання проектів технологічних парків.

Для представлення практичного досвіду здійснення інноваційної діяльності в Україні слід проаналізувати дані Державної служби статистики України. Так, базуючись на інформації, поданій у статистичному збірнику «Наукова та інноваційна діяльність в Україні» [13], протягом 2010-2018 років спостерігалось тенденційне зниження кількості організацій, які здійснюють науково-дослідні роботи в Україні, де у 2018 році налічувалося 950 організацій проти 1303 організацій у 2010 році. Аналогічною була ситуація із кількістю працівників, які задіяні у виконанні науково-дослідних робіт: у 2018 році кількість працівників становила 88128 осіб та відповідно скоротилася на 94356 осіб. На відміну спадних тенденцій кількості організацій та кількості працівників, внутрішні витрати на виконання науково-дослідних робіт зростали щорічно та у 2018 році збільшилися до 16773,7 млн. грн. проти 8107,1 млн. грн. у 2010.

Що стосується інноваційної діяльності, то тут ситуація була дещо кращою: відбулося зростання кількості інноваційно активних підприємств (зокрема підприємств з продуктовими інноваціями і підприємств з нетехнологічними (маркетинговими та/чи організаційними інноваціями)) до 8173 одиниці у 2018 році [13].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, результати огляду наукових досліджень, у яких розкривається проблематика правових засад інноваційної діяльності, та вивчення положень Закону України «Про інноваційну діяльність», Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» та Господарського кодексу України дали можливість:

- розкрити правовий зміст поняття «інноваційна діяльність»;
- визначити правові особливості інноваційної діяльності в Україні;
- проаналізувати об'єкти інноваційної діяльності, види інноваційної діяльності та суб'єктів інноваційної діяльності;
- виявити особливості надання державою гарантій суб'єктам, що здійснюють інноваційну діяльність;
- розглянути ключові аспекти державного контролю та державного регулювання інноваційної діяльності в Україні;
- окреслити пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні;
- охарактеризувати спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків;
- проаналізувати практичний досвід здійснення інноваційної діяльності в Україні.

Перспективи подальших розвідок у напрямку вивчення законодавства, яким регулюються правові засади інноваційної діяльності в Україні, полягають у ґрунтовнішому дослідженні проблематики законодавчого регулювання із виділенням на цій основі перспективних напрямів удосконалення правового регулювання інноваційної діяльності в Україні відповідно до вимог, визначених міжнародними стандартами та нормами.

Література

1. Онишко О. В. До питання господарсько-правових основ інноваційної діяльності. Соціологія права. 2016. Вип. 4. (19). С. 145-152.
2. Мець С. В. Ознаки інноваційної діяльності як об'єкта державно-правового регулювання. Молодий вчений. Серія: Юридичні науки. 2018. № 11 (63). С. 897-901.
3. Бойко О. Б. Стан нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні та його адаптація до європейського законодавства. Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки. 2014. Вип. 28. С. 167-175.
4. Шевчук С. В. Економіко-правові засади регулювання інноваційної діяльності в Україні. Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). 2013. № 3 (62). С. 51-58.
5. Мищак І. Проблеми і перспективи законодавчого забезпечення інноваційного розвитку в Україні. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2018. № 6. С. 34-43.
6. Чернюк В. І. Аналіз законодавства та проблеми нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право. 2016. № 1. С. 176-182.

7. Атаманова Ю. Інноваційний кодекс України як форма удосконалення законодавчого забезпечення інноваційного розвитку України. Вісник Академії правових наук України. 2008. № 1 (52). С. 172-182.
8. Марченко О. С. Економічний та правовий підходи до інноваційної діяльності: досвід порівняльного аналізу. Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. 2011. № 2 (5). С. 157-168.
9. Про інноваційну діяльність: Закон України від 05.12.2012 № 5460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звертання: 10.09.2020).
10. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> (дата звертання: 10.09.2020).
11. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (дата звертання: 10.09.2020).
12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звертання: 10.09.2020).
13. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник. Державна служба статистики України, 2019. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm (дата звертання: 10.09.2020).

References

1. Onyshko, O. V. (2016). Do pytannja ghospodarsjko-pravovykh osnov innovacijnoji dijajlnosti. *Sociologhija prava*, 4. (19), 145-152.
2. Mecj, S. V. (2018) Oznaky innovacijnoji dijajlnosti jak ob'jekta derzhavno-pravovogho reghuljuvannja. *Molodyj vchenyj. Serija: Jurydychni nauky*, 11 (63), 897-901.
3. Bojko, O. B. (2014) Stan normatyvno-pravovogho zabezpechennja innovacijnoji dijajlnosti v Ukrajinii ta jogho adaptacija do jevropejsjkogho zakonodavstva. *Visnyk Pryazovsjkogho derzhavnogho tekhnichnogho universytetu. Serija: Ekonomichni nauky*, 28, 167-175.
4. Shevchuk, S. V. (2013) Ekonomiko-pravovi zasady reghuljuvannja innovacijnoji dijajlnosti v Ukrajinii. *Naukovyj visnyk Nacionaljnogho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo)*, 3 (62), 51-58.
5. Myshhak, I. (2018). Problemy i perspektyvy zakonodavchogho zabezpechennja innovacijnogho rozvytku v Ukrajinii. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoji Rady Ukrainy*, 6, 34-43.
6. Chernjuk, V. I. (2016). Analiz zakonodavstva ta problemy normatyvno-pravovogho zabezpechennja innovacijnoji dijajlnosti. *Naukovo-informacijnyj visnyk Ivano-Frankivsjkogho universytetu prava imeni Korolja Danyla Ghalycjkogho. Serija: Pravo*, 1, 176-182.
7. Atamanova, Ju. (2008) Innovacijnyj kodeks Ukrainy jak forma udoskonalennja zakonodavchogho zabezpechennja innovacijnogho rozvytku Ukrainy. *Visnyk Akademiji pravovykh nauk Ukrainy*, 1 (52), 172-182.
8. Marchenko, O. S. (2011). Ekonomichnyj ta pravovyj pidkhody do innovacijnoji dijajlnosti: dosvid porivnjajlnogho analizu. *Visnyk Nacionaljnoji jurydychnoji akademiji Ukrany imeni Jaroslava Mudrogho*, 2 (5), 157-168.

9. Pro innovacijnu dijajlnistj: Zakon Ukrainy vid 05.12.2012 № 5460 VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (data zvertannja: 10.09.2020).
10. Pro priorytetni naprjamy innovacijnoji dijajlnosti v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 08.09.2011 № 3715 VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> (data zvertannja: 10.09.2020).
11. Pro specialnyj rezhym innovacijnoji dijajlnosti tekhnologichnykh parkiv: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 991 XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (data zvertannja: 10.09.2020).
12. Ghospodarskyj kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 436 IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (data zvertannja: 10.09.2020).
13. Naukova ta innovacijna dijajlnistj v Ukraini: statystychnyj zbirnyk. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2019. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm (data zvertannja: 10.09.2020).